

Силабус нормативної дисципліни (курсу)

Соціологія і соціальна інклюзія

Ступінь освіти: бакалавр

Нормативний блок: «Соціологія і соціальна інклюзія»

Посилання на курс у системі дистанційного навчання: <https://posekmodule.km.ua/course/view.php?id=291>

Семестр:	Кількість кредитів:	Мова викладання:
1	3	українська

Розклад занять: <https://posekmodule.km.ua/course/view.php?id=1404>

Керівник курсу

П.І.П. Палилюлько Оксана Михайлівна

науковий ступінь; Кандидат історичних наук
вчене звання

Контактна інформація: Тел. 098-602-57-50
e-mail: Palelulko1980@ukr.net

Опис дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	дати студентам розгорнуте уявлення про суспільство як багатогранний феномен, в якому відбуваються процеси соціалізації кожної з особистостей, в тому числі і осіб з особливими фізичними та ментальними потребами; розкрити практичне значення соціологічних знань у сучасному суспільстві; формувати у студентів комплексний соціологічний підхід до вивчення різноманітних соціальних явищ та процесів.
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	1
Форма навчання	денна
Статус навчальної дисципліни	нормативна
Перелік навчальних дисциплін, які мають бути вивчені раніше, перелік раніше здобутих результатів навчання	Правознавство, Історія української державності та культури, Філософія

Формування програмних компетентностей та результатів навчання

Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК03. Здатність працювати в команді. ЗК04. Здатність працювати автономно. ЗК 05. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним. ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство там у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці. СК02. Здатність використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування. СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення. СК04. Здатність застосування знань права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання. СК05. Здатність проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень. СК06. Здатність здійснення облікових процедур із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій. СК07. Здатність застосовувати методики проведення аудиту й послуг з надання впевненості. СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.</p>

	<p>СК09. Здатність здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.</p> <p>СК11. Здатність демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.</p> <p>ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p> <p>ПР23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.</p>

Структура курсу

Години занять					Тема	Результати навчання
Лекції	Практичні	Семінари	Лабораторні	Самостійні		
18		4		24	Змістовий модуль №1. Загальна теорія та історія соціології й соціальної інклюзії. Суб'єкти суспільного життя	
2				2	Тема 1. Соціологія і соціальна інклюзія як сучасна наука	Соціологія й соціальна інклюзія та її місце в системі сучасних наук. Об'єкт і предмет соціології та соціальної інклюзії. Основні функції соціології та соціальної інклюзії.
2		2		4	Тема 2. Основні етапи розвитку української соціології. Питання інклюзії у працях українських соціологів	Витоки української протосоціології. Початки української соціології. Розвиток вітчизняної соціології у ХХ ст. Питання інклюзії у працях українських соціологів
2		2		4	Тема 3. Поняття і сутність соціальної інклюзії. Основні етапи розвитку соціальної інклюзії	Поняття соціальної інклюзії. Процес зародження й становлення соціальної інклюзії в країнах світу. Етапи розвитку соціальної інклюзії.
				2	Тема 4. Суспільство як	Суспільство і природа. Системний підхід до

Години занять					Тема	Результати навчання
Л е к ц і ї	П р а к т и ч н і	С е м і н а р с ь к і	Л а б о р а т о р ні	С а м о с т і й н і		
					цілісна система	суспільства в соціології.
2				2	Тема 5. Соціологія особистості	Ключові поняття і категорії соціології особистості. Основні проблеми соціології особистості
2				2	Тема 6. Соціологія сім'ї	Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Система категорій соціологічного дослідження сім'ї.
2				2	Тема 7. Соціологія молоді	Місце соціології молоді в системі соціологічного знання та в державній молодіжній політиці. Основні поняття і категорії соціології молоді.
2				4	Тема 8. Соціологія релігії	Роль і значення релігії в людському суспільстві. Релігія і соціальний прогрес. Релігія і соціальні конфлікти. Особливості релігійного життя в Україні: соціологічний аналіз.
2				2	Тема 9. Етносоціологія і соціологія нації	Етносоціологія та предмет її дослідження. Методологічні підходи до вивчення етнічних спільнот. Проблема нації в працях українських і зарубіжних соціологів та основні концептуальні схеми соціології нації.
18		4		22	Змістовий модуль №2. Сфери життєдіяльності соціальних суб'єктів та організація й проведення соціологічних досліджень цих сфер	
2				4	Тема 10. Характерні особливості суб'єктів суспільного життя	Особа, сім'я, клас, група, нація, держава як суб'єкти соціального спілкування. Основні соціологічні інститути та їх вплив на особистість. Поняття стратифікації суспільства.
2				2	Тема 11. Соціологія культури	Методологічні засади соціологічного аналізу культури. Поняття культури та специфіка її дослідження в соціології.
2				2	Тема 12. Соціологія політики	Соціологічні підходи до аналізу політичних реальностей. Поняття і категорії соціології політики.
2		2		2	Тема 13. Соціологія праці та управління	Соціологія праці й управління, її поняття і категорії. Роль соціології у дослідженні економічних процесів у сучасній Україні.
2				2	Тема 14. Соціологія конфлікту	Поняття конфлікту, його соціальна природа та функції у суспільстві. Становлення

Години занять					Тема	Результати навчання
Л е к ц і ї	П р а к т и ч н і	С е м і н а р с ь к і	Л а б о р а т о р ні	С а м о с т і й н і		
						соціології конфлікту. Управління соціальними конфліктами. Поняття про конфліктологію.
2				4	Тема 15. Соціологія девіації та соціальний контроль.	Соціологічні теорії девіантної поведінки. Причини і види девіантної поведінки. Девіація і соціальні інклюзія.
2		2		2	Тема 16. Сфери життєдіяльності соціальних суб'єктів	Методологічні засади соціологічного аналізу основних сфер життєдіяльності соціальних суб'єктів. Соціологічні підходи до аналізу основних сфер життєдіяльності соціальних суб'єктів.
2				2	Тема 17. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження	Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи. Програма соціологічного дослідження: вимоги до розробки.
2				2	Тема 18. Організація і проведення конкретно-соціологічних досліджень	Основні складники методологічної частини програми соціологічного дослідження. Розрахунок і обґрунтування вибірки. Основні методи конкретно-соціологічного дослідження. Стратегічний та робочий плани дослідження.
36		8		46	Всього	

Політика освітнього процесу

Нормативна база освітнього процесу доступна за посиланням

<https://kpdi.edu.ua/publicna-informatsiia/polozhennya-yaki-reglamentuyut-diyalnist-instytutu>

Дотримання умов доброчесності	Дотримання положень Кодексу академічної доброчесності НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».
Очікування	Організація освітнього процесу та відвідування занять відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» Оцінювання знань відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут».
Відвідування занять	Відвідування лекційних, практичних та семінарських занять з дисципліни є обов'язковим для всіх студентів відповідно до розкладу.
Відпрацювання пропусків занять	Студент, який пропустив заняття, самостійно вивчає матеріал за наведеними у силабусі джерелами інформаційного забезпечення і ліквідує заборгованість під час консультацій. Відпрацювання пропусків занять відбуваються відповідно до

	«Положення про організацію освітнього процесу».
Допуск до заліку	Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» всі студенти, котрі не мають пропусків занять (відпрацювали пропуски занять) допускаються до отримання заліку – форма підсумкового контролю рівня засвоєння здобувачем навчального матеріалу з окремої дисципліни виключно на підставі оцінювання усіх складових поточного контролю результатів навчальної діяльності здобувачів.
Підсумкова модульна оцінка	Результати модульного контролю оцінюються за 100-бальною шкалою та доводяться до відома студентів не пізніше трьох днів з часу його проведення із внесенням результатів у документи обліку успішності студентів. Студенти, які до початку сесії мають хоча б з одного модульного контролю (змістового модуля) менше 60 балів, не одержують підсумкову оцінку і не допускаються до екзамену рішенням навчального відділу як такі, що не виконали навчальної програми з дисципліни. Деталі, щодо підсумкового модульного контролю окреслені у «Положенні про організацію освітнього процесу»
Залікова оцінка	Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою і відображається як підсумкова (рейтингова) оцінка з дисципліни з врахуванням оцінок за змістові модулі з відповідними ваговими коефіцієнтами, як це передбачено у схемі оцінювання (див. нижче у розділі «Розподіл балів, які отримують студенти»).
Підсумкова оцінка з дисципліни	Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як зважена з оцінок змістових модулів з відповідними ваговими коефіцієнтами, як це передбачено у схемі оцінювання (див. нижче у розділі «Розподіл балів, які отримують студенти»).

Верифікація результатів навчання

Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)	Задовільно	
65-74	D (задовільно)		
60-64	E (достатньо)	Незадовільно	Не зараховано
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

Розподіл вагових коефіцієнтів за змістовими модулями оцінювання складових поточного та підсумкового контролю результатів навчальної діяльності студентів з вивчення дисципліни Соціологія і соціальна інклюзія.

Залік

Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Рейтингова (підсумкова) оцінка з навчальної дисципліни (100 балів)
40 %	60 %	100

T1	T2	T3	T4	T5	
----	----	----	----	----	-------	--

Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
	частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захисту навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Інформаційне забезпечення курсу:

Нормативно-правова база	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України «Про освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text 2. Закон України «Про співробітництво територіальних громад». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text. 3. Лист Міністерства освіти і науки України від 30.12.2015 № 1/9-633 «Про формування органів управління освітою». URL: http://ru.osvita.ua/legislation/other/49450 4. Лист Міністерства освіти і науки України від 27.10.2016 №1/9-570 «Про діяльність районних (міських) методичних кабінетів (центрів), методичних служб ОТГ». URL: https://base.kristti.com.ua/?p=560. 5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 №509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text. 6. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text 8. Проект постанови КМУ «Про затвердження Положення про центр професійного розвитку педагогічних працівників». https://mon.gov.ua/ua/news/mon-rozrobilo-polozhennya-pro-centr-profesijnogo-rozvitku-pedagogichnih-pracivnikiv-dokument-URL 10. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». URL: https://decentralization.gov.ua/education/legislation.
-------------------------	--

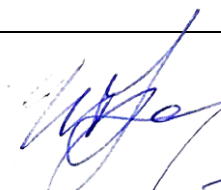
	<p>11. Сидоренко В.В. Методична діяльність в умовах децентралізації освіти в Україні. Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 14-21.05.2018 р. URL: https://drive.google.com/file/d/15cOXwHM3Cmhz4HJ6ts5gIFn2J5gn74P-/view.</p> <p>12. Указ Президента України №195/200 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» від 25.05.2020. URL: https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789</p>
Основна література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гендерний аудит доступності: методичні рекомендації / Л. Ю. Байда, Я. В. Грибальський; Нац. Асамблея людей з інвалідністю України. Київ, 2018. 72 с. 2. Головатий М.Ф. Соціологія молоді: Курс лекцій. Київ: МАУП, 2006. 2-ге вид. переробл. і допов. 304 с. 3. Городяненко В. Соціологія: Підручник / За ред. В. Городяненка. Київ, 2002. 251 с. 4. Гуманізація освітнього простору спеціальної та інклюзивної освіти: теорія і практика: колект. монографія / Е.А. Данілавичюте, С.П. Миронова, Н.Г. Пахомова, О.М. Таранченко [та ін.]; за наук. ред. А.А. Колупаєвої, І.М. Дичківської. Рівне: Волинські обереги, 2020. 364 с. 5. Даниленко Л. І. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І. Київ: 2007. 128 с. 6. Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 239 с. 7. Докаш В.І. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів, 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с. 8. Докаш В.І. Соціологія релігії: навч. посібник / В.І. Докаш. Чернівці: ЧНУ. 2010. 254 с. 9. Канадсько-український проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні», 2011. Електронний ресурс. URL: www.education-inclusive.com. www.ussf.kiev.ua. 10. Кжаклевська Е., Вільямсон Г. Молодіжна політика в Україні. Висновки Команди міжнародних оглядачів Ради Європи / За ред. Е. Кжаклевської, Г. Вільямсона та ін. Надруковано в Раді Європи: Рада Європи, 2013. 192 с. 11. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: науково-методичний посібник / А.А. Колупаєва, Л.О. Савчук, Київ: Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с. 12. Колупаєва А.А. Програма курсу «Основи інклюзивної освіти» для вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (спеціаліста, магістра педагогічного спрямування). Київ: «А.С.К.», 2012. 31 с. 13. Кузьменко Т. М. Соціологія. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 320 с. 14. Макеєв С., Коваліско Н. Перевесники Незалежності. Силуети покоління у часі та подіях. Київ: Інститут соціології НАН України, 2022. 299 с. 15. Осипова Н.П. Соціологія: підручник / Н.П.Осипова, В.Д.Воднік, Г.П.Клімова та ін.; за ред. Н.П.Осипової. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 336 с. 16. Перегуда Є.В. Соціологія: навчальний посібник / Є.В. Перегуда та ін. Київ: КНУБА, 2012. 140 с. 17. Піча В.М. Соціологія: підручник / За ред. докт. соціол. наук, проф. В.М. Піча. 4-те видання, виправлене. Львів: "Магнолія 2006". 2009. 296 с. 18. Скокова Л.Г. Ризики в сучасному нестабільному суспільстві: соціальні і культурні виміри. Київ: Інститут соціології НАН України, 2021. 295 с.

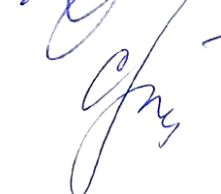
	<p>19. Требіна М. П. Соціологія : Підручник / М. П. Требін, В. Д. Воднік, Г.П. Клімова та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2010. 224 с.</p> <p>20. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. Львівський національний університет імені Івана Франка. Видання четверте, перероблене і доповнене Львів, Кальварія, 2004. 543 с.</p>
Додатко ва літеру ра	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акимов Д. Україна на пути к демократии (социологический анализ тенденций демократического развития). <i>Соціальні виміри суспільства</i>. Зб. наук. праць. Вип.5. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2002. С.56-67. 2. Вовченко О.А. Вплив емоційного інтелекту на процеси соціалізації підлітків з порушеннями психофізичного розвитку. <i>Перспективи та інновації науки. Серія Психологія</i>. Вип. 5 (5). 2021. С. 747-760 3. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. Київ : «Самміт-Книга», 2009. 272с.: іл. (Серія «Інклюзивна освіта»). 4. Концепція спеціальної освіти осіб з особливостями психофізичного розвитку в найближчі роки та на перспективу. Київ : 2003. 36с. 5. Мартинов А. Історична соціологія: У пошуках міждисциплінарного синтезу. <i>Соціологія: Теорія, методи, маркетинг</i>. 2003. № 2. С.122-130. 6. Платаш Л.Б. Механізми державно-громадського впровадження інклюзивної освіти в Україні (1990-2020 рр.). <i>Public and municipal administration: theory, methodology, practice: Collective monograph. Riga: Izdevnieciba "Baltija Publishing"</i>, 2020. 324 p. (Pp. 162-187). 7. Палилюлько О.М., Завадська І.М. Ініціативи соціального захисту населення в умовах воєнного стану та перспективи удосконалення роботи соціальних служб України Економічний аналіз. Західноукраїнський національний університет Серія : Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика м. Тернопіль, Том 33, № 3, 2022р. с.111-122. 8. 42.Гуменюк І.М., Палилюлько О.М., Сторожук Н.Р. Пріоритетні соціальні проблеми населення України в період воєнного стану Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Серія: «Соціальна робота» № 1 2022р. Науковий журнал м.Київ с.46-54. 9. 43.Палилюлько О.М., Завадська І.М. Права осіб з інвалідністю: історичний екскурс і Ефективність соціальної допомоги // Інклюзія і суспільство. Кам'янець-Подільський: Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут», 2023. № 1. С. 76-81 10. Сак Т. В. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі : навч. курс та наук.(метод. посіб. / Т. В. Сак. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. 168 с. (Серія «Інклюзивна освіта»). 11. Смакота В. Цінності і норми в соціології / теоретико-методологічний аспект). <i>Соціальні виміри суспільства</i>. Зб. наук. праць. Вип.5. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2002. С. 210-220. 12. Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти (Українсько-канадський досвід). Матеріали Міжнародної конференції. Київ, 25 – 26 травня 2004 р. 13. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. [2–ге вид.]. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», вид. ФОП Чернявський Д., 2019. 170 с. 14. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки [текст]: підручник / З. М. Шевців. Київ :«Центр учбової літератури», 2016. 248 с. 15. Щербань П. Концепція «Сім'я і родинне виховання». <i>Рідна школа</i>, 1996. № 11-12.- с.15-20. 16. Andrews, J., Lupart, J. (2000) <i>The Inclusive Classroom: Educating Exceptional Children</i>. (2nd Edition). Scarborough, ON: Nelson Canada, 25-48. Chapters 2, 7, 8. 17. Giangreco, M.F., Dennis, R., Cloninger, C., Edelman, S., Schattman (1993). «I've counted Jon»: Transformational experiences of teachers educating

	<p>students with disabilities. Exceptional Children, 59(4), 359-372.</p> <p>18. McGhie-Richmond, D., Underwood, K., Jordan, A. (2007). Developing Effective Instructional Strategies for Teaching in Inclusive classrooms. Exceptionality Education Canada, 17(1/2), 27-52.</p>
Інтернет-ресурси	<p>https://ab.uu.edu.ua/edu-discipline/socincluziya.</p> <p>http://krasnokutsk.irc.org.ua/socialna-inkluziya-14-44-10-17-04-2019/.</p> <p>http://obrii.com.ua/main/26615-shho-take-sotsiologiya.html.</p> <p>https://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/12295/.</p> <p>https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/30068/.</p> <p>https://pdp.nacs.gov.ua/courses/sotsialna-inkluziia-yak-polityka-rivnykh-mozhlyvostei.</p> <p>https://sites.google.com/site/leschukvasyl/sociologia-ak-nauka-pro-suspilstvo.</p> <p>https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.</p> <p>http://www.zakinppo.org.ua/zagalni-novini/216-anonsi/5062-socialna-inkluzija-v-novij-ukrainskij-shkoli.</p>

Гарант освітньої програми

Кафедра соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської

 Годнюк І.В.

 Столяренко О.Б..